

7.4.2015

Asia: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö (OKM 15/010/2015) hallituksen esitykseksi varhaiskasvatuslaiksi

Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos esittää lausunnossaan seuraavaa:

Eduskunta hyväksyi 12.3.2015 hallituksen esityksen varhaiskasvatuslaiksi. Eduskunnan sivistysvaliokunta esitti lain hyväksymistä mutta edellytti samalla mietinnössään (SiVM 29/2014 vp – HE 341/2014 vp) täsmennyksiä tehtäväksi seuraavalla hallituskaudella. Sivistysvaliokunta tähdentää, että kysymyksessä on vasta osauudistus, jossa ei ole vielä kattavasti käsitelty varhaiskasvatuksen kokonaisuutta. Lakiesityksen II-vaihe, jossa säädetään mm. henkilökunnan kelpoisuusehdoista jää kokonaan uudelle hallituskaudelle. Tässä lausunnossa otetaan kantaa lakiesityksen kokonaisuuteen siinä muodossa kuin se annettiin lausuntopyynnön yhteydessä

1. Lain nimi

Jotta lain otsikko vastaa kaikkia sen alaisuuteen kuuluvia toimintoja, otsikon tulee olla:

Laki varhaiskasvatuksesta ja päivähoidosta. Perustelut lain nimelle sisältyvät 1 §:ää j 2 §:ää koskeviin muutosehdotuksiin. Lain nimen korjaaminen on seuraavan hallituksen tehtävä.

2. Varhaiskasvatuksen ja päivähoidon määritelmät (1 § ja 2 §)

Varhaiskasvatus ja päivähoito tulee määritellä laissa. Molempia tarvitaan edelleen, mutta ne eivät ole toistensa synonyymeja eikä päivähoito muutu varhaiskasvatukseksi nimenmuutoksella. Myös sivistysvaliokunta esitti mietinnössään käsitteenmäärittelyn tarkentamista. Varhaiskasvatuksen ja päivähoidon ero tulee selväksi kiteytyksessä: jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen, mutta jokaisella perheellä ei ole yhtä laajaa päivähoidon tarvetta.

Laissa tulee määritellä ensin lapsen oikeus varhaiskasvatukseen samaan tapaan kuin esiopetuksessa. Tämän jälkeen määritellään päivähoito, jota voidaan tarjota joko päiväkodissa tai perhepäivähoidossa.

Vaikka 1 §:n mukaan laissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen ja 3 §:ssä todetaan, että varhaiskasvatuksen tavoitteena on antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, oikeus kuitenkin kumotaan 12 §:n perusteluissa (s. 70) toteamalla, ettei kysymys ole subjektiivisesta oikeudesta *tiety*n tasoiseen varhaiskasvatukseen. Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ei toteudu, mikäli perheelle osoitetaan paikka esimerkiksi perhepäivähoidosta päiväkodin sijaan. Tällöin laki takaa lapselle edelleen oikeuden ainoastaan päivähoitoon, ei pedagogiseen varhaiskasvatukseen, jota lain 2 §:ssä erityisesti painotetaan.

Varhaiskasvatus määritellään esityksen 2 §:ssa, mutta päivähoito jätetään kokonaan määrittelemättä. Lakiesityksessä sana päivähoito on korvattu sanalla varhaiskasvatus, mistä seuraa että kaikkea järjestelmän piirissä olevaa toimintaa tulisi tämän jälkeen pitää samanlaatuisena varhaiskasvatuksena. Käsitteiden puutteellinen määrittely on tuottanut sekä lain perusteluosaan että itse lakitekstiin vakavia epäselvyyksiä ja ristiriitaisuuksia, jotka estävät laadukkaan varhaiskasvatusjärjestelmän luomisen. Lain soveltamisalan perusteluissa (s. 59) mainitaan mm. mahdollisuus tarjota esiopetusta perhepäivähoidossa, mikä on ristiriidassa perusopetuslain kanssa. Esiopetuksessa olevan lapsen todetaan voivan tarvita (s. 60) *myös varhaiskasvatusta*, mikä on puolestaan ristiriidassa niiden voimassa olevien linjausten kanssa, missä esiopetus on määritelty nimenomaan varhaiskasvatukseksi. Ko. kohdassa viitataan tosiasiallisesti esiopetukseen osal-

listuvan lapsen *päivähoidon* tarpeeseen esiopetuspäivän yhteydessä: lapsihan on tuolloin jo osallistunut varhaiskasvatukseen esiopetusryhmässään ja tarvitsee lisäksi turvallista päivähoitoa täydentämään päivän kokonaisuutta. Ristiriitaisuudet paljastuvat myös sivulla 70 esitettyjen 13 §:n perustelujen lauseessa, jossa mainitaan mm. *yöaikaan annettava varhaiskasvatus*.

Varhaiskasvatuksen määritelmä (2 §) mitätöidään esittämällä, että samat ja yhtä vaativat pedagogiset tavoitteet voisivat toteutua myös perhepäivähoidossa. Näin unohdetaan perhepäivähoidon ja päiväkotien ominaispiirteet ja niiden erilaiset toimintaedellytykset, joista keskeisimpänä henkilökunnan erilaiset koulutukset ja tähän perustuvat erot osaamisessa. Perhepäivähoito on arvostettu päivähoitomuoto ja sitä tulee kehittää edelleen omista lähtökohdistaan käsin, ei pakottamalla sitä näennäisesti samaan muottiin päiväkotien kanssa. Päivähoitoa voidaan järjestää sekä päiväkodissa että perhepäivähoidossa, mutta varhaiskasvatusta lain tarkoittamassa merkityksessä ja laajuudessa voidaan tarjota vain päiväkodissa.

Lakiesityksen varhaiskasvatuksen määritelmän perusteluissa (s. 42; 60) vedotaan vanhoihin dokumentteihin 1990-luvun lopulta ja 2000-luvun alusta. Niiden varaan ei voi eikä pidä rakentaa uutta varhaiskasvatusjärjestelmää, jonka pitäisi kyetä sekä korjaamaan nykyisen järjestelmän puutteet että luoda uusi, toimiva järjestelmä. Lain valmistelussa tulee siis nojautua uudempiin ja myös kansainvälisesti tunnustettuihin tutkimuksiin, määrittelyihin ja linjauksiin. Lain perusteluissa kuvataan esimerkiksi muiden Pohjoismaiden, OECD:n ja YK:n varhaiskasvatuslinjauksia, mutta tämä ei näy itse lakiesityksessä. Perusteluissa (s. 44) viitataan mm. YK:n lapsen oikeuksien komitean raporttiin vuodelta 2011, jossa ilmaistiin huoli suomalaisen varhaiskasvatuksen laadun heikkoudesta, joka komitean mukaan on seurausta vähimmäisnormien puuttumisesta. EU on puolestaan asettanut tavoitteen, että vuoteen 2010 mennessä 90 % yli 4-vuotiaista tulisi osallistua pedagogiseen varhaiskasvatukseen.

Uudistusta tehtäessä on muistettava, että suomalaisia varhaiskasvatusta seurataan myös kansainvälisissä arvioinneissa ja vertailuissa. Perhepäivähoitoa ei laskea varhaiskasvatukseksi esimerkiksi OECD:n arvioinneissa. Päivähoidon kattavuudesta Suomi on saanut kiitosta, mutta varhaiskasvatuksen osalta Suomi on ollut arvioinneissa jälkijoukkoa. Suomalainen päivähoito ei muutu nimenmuutoksella varhaiskasvatukseksi myöskään tulevissa kansainvälisissä arvioinneissa.

Varhaiskasvatuksen ja päivähoidon eronteko on välttämätön, mutta käytännössä sen ei tule olla jyrkkä: hoiva kuuluu varhaiskasvatukseen ja hyvä päivähoito tukee omalta osaltaan lapsen kehitystä ja hyvinvointia. Varhaiskasvatus sijoittuu luontevimmin aamupäiviin kun lapsia on eniten paikalla ja heidän vireystilansa on parhaimmillaan, päivähoitoa taas tarjotaan ajankohtina, jotka määrittyvät perheiden tarpeiden mukaan. **Osapäiväisen varhaiskasvatuksen maksuttomuuteen tähtäävät valmistelut tulee käynnistää heti uuden hallituskauden alussa.** Vuorotyötä tekevien huoltajien lapsille voidaan tarjota myös ilt- ja yöhoitoa ja tällöin tulee erikseen ratkaista, miten lapsen oikeus monipuoliseen varhaiskasvatukseen toteutuu. Perhepäivähoidossa hoitoa voidaan tarjota kokopäiväisenä, päiväkodissa taas varhaiskasvatusta täydentävänä. Kun lapsi voi jäädä päiväkotiin iltapäivähoitoon saman katon alle ja toiminnasta vastaa sama moniammatillinen työnteekijätiimi, lapsen päivästä tulee ehyt ja myös päivähoito voidaan tarjota hyvässä varhaiskasvatuksellisessa viitekehyksessä.

Esitämme, että 1 § muutetaan muotoon:

Tässä laissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Lisäksi laissa säädetään lapsen ja hänen huoltajiensa oikeudesta päivähoitoon. Tätä lakia sovelletaan kunnan, kuntayhtymän tai muun palveluntuottajan järjestämään varhaiskasvatukseen, jota annetaan päiväkodissa. Tätä lakia sovelletaan myös edellä mainittujen toimijoiden järjestämään

päivähoitoon, jota voidaan tarjota päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Päivähoitoa voidaan tarjota myös iltaisin tai öisin huoltajien epätyypillisten työaikojen perusteella.

Varhaiskasvatusta voidaan järjestää tätä tarkoitusta varten varatussa tilassa, jota kutsutaan päiväkodiksi.

Päivähoitoa voidaan järjestää päiväkodissa tai yksityiskodissa tai muussa kodinomaisessa hoitopaikassa, jota kutsutaan perhepäiväkodiksi.

Varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle voidaan järjestää myös tarpeelliset kuljetukset.

Esitämme, että 2 § muutetaan muotoon:

Tässä laissa varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Päivähoidon tulee tarjota lapselle turvallinen perushoito ja sen tulee olla lapsen kehitystä ja hyvinvointia edistävää.

3. Lapsen henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat (28 §)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmien tekeminen perustellaan lakiesityksessä (s. 80) vetoamalla sosiaalihuollon asiakkaan asemasta annettuun lakiin (812/2000) unohtaen, etteivät varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset ja perheet ole sosiaalihuollon asiakkaita. Tämä on erityisen outo perustelu tilanteessa, jossa järjestelmä on siirtynyt opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen osaksi kasvatusta ja koulutusjärjestelmää. Henkilökohtaisia suunnitelmia perustellaan esityksessä sillä, että päivähoidossa on joidenkin vuosien ajan laadittu lapsen henkilökohtaisia suunnitelmia. Niiden epätarkoituksenmukaisuudesta on kuitenkin sekä käytännön kokemusta että tutkimustietoa (Alasuutari 2010) eikä niitä tule tässä muodossa kirjata lakitekstiin. Henkilökohtaisten suunnitelmien laatiminen jokaiselle lapselle ja suunnitelmien kirjaaminen tietojärjestelmiin vie runsaasti henkilökunnan työaikaa, joka tulisi voida käyttää tehokkaammin lasten hyväksi. Erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille on luonnollisesti tarpeen laatia suunnitelma, joka toimii samalla lapsen kuntoutussuunnitelmana.

Myös sivistysvaliokunta näyttää tunnistavan suunnitelmien ongelmat painottaessaan mietinnössään, että *suunnitelmiin käytetyn ajan tulisi hyödyttää lasta*. Parannuksena aikaisempiin kirjaviin käytäntöihin lakiesityksessä tosin linjataan, että päiväkodissa suunnitelmien laadinta kuuluu lastentarhanopettajan tehtäviin, mikä parantaa edellytyksiä tehdä niistä nykyistä tarkoituksenmukaisempia. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmien ulottaminen myös perhepäivähoitoon osoittaa jälleen, millaisia vaikeuksia aiheutuu siitä, ettei perhepäivähoidolle ole laadittu sen edellytyksiä ja ominaislaatuja vastaavia tavoitteita. Lakiesityksen perusteluissa (s. 81) linjataan, että lastentarhanopettajan tulisi tukea perhepäivähoitajaa suunnitelman laadinnassa, mikä on mahdotonta ilman että lastentarhanopettaja työskentelisi ko. perhepäivähoitoryhmässä.

Henkilökohtaisten suunnitelmien liittäminen lakitekstiin lukkiuttaa eri suunnittelun tasojen kehittämisen ja nostaa ”yksilölliset sopimukset” kaiken muun yläpuolelle. Sopiminen asioista, jotka liittyvät lapsen

varhaiskasvatukseen tai päivähoitoon ei edellytä ”varhaiskasvatussuunnitelmaksi” kutsuttavan asiakirjan laatimista.

Varhaiskasvatuksen suunnittelun ohjeistaminen tulee määritellä opetushallituksen tehtäväksi, jolloin suunnittelun kaikkia tasoja alkaen valtakunnallisista perusteista ja päätyen kunta-, yksikkö- ja ryhmätason suunnitteluun voidaan kehittää tarpeita vastaavasti. Suunnittelun ja ohjauksen käytäntöjen yhdenmukaistaminen esi- ja perusopetuksen kanssa tulee ottaa huomioon varhaiskasvatusta koskevissa säädöksissä.

Esitämme, että 28§ poistetaan ja 27 §:ään liitetään maininta lapsen ja hänen huoltajiensa mahdollisuudesta osallistua lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

4. Henkilöstö ja kelpoisuusvaatimukset (31§ – 37§)

Eduskunnan hyväksymän lain 1 §:ssä todetaan, että varhaiskasvatuksessa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen kuuluminen kasvatus- ja koulutusjärjestelmän kokonaisuuteen vahvistettiin jo aiemmin siirtämällä hallinto (2013) opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen. Tähän saakka henkilöstön kelpoisuusehdot on määritellyt sosiaalihuollon ammatteja koskevissa säädöksissä. **On räikeässä ristiriidassa uuden lain kanssa, mikäli henkilöstöä koskevat säädökset jätetään ennalleen, jolloin vahvistetaan entisestään sosiaali- ja terveysalan koulutusten yliehdustusta päiväkotien henkilöstössä. Hallinnonalasiirron ja lakiesityksen varhaiskasvatuksen määritelmän pedagogisen painotuksen tulee näkyä henkilökunnan koulutusrakenteessa ja kelpoisuusehdoissa.**

Lastentarhanopettajat ja sosionomit

Lain 3 §:n mukaisesti varhaiskasvatuksen tavoitteena on antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen. Tutkimukset osoittavat kiistattomasti henkilökunnan koulutuksen suoran yhteyden varhaiskasvatuksen laatuun. Tästä seuraa, että jokaisella lapsella tulee olla oikeus varhaiskasvatukseen, josta vastaavalla on tehtävän edellyttämä pedagoginen koulutus.

Henkilöstötilanne uuden lain kynnyksellä on epäselvä ja epätarkoituksenmukainen. Vanhojen säädösten mukaan lastentarhanopettajan tehtävissä toimivilta on edellytetty joko lastentarhanopettajan tutkintoa tai sosiaalialan AMK-tutkintoa. Lastentarhanopettajan tutkintoa on 1800-luvun lopulta alkaen kehitetty vastaamaan kunkin ajan laadukkaan varhaiskasvatuksen vaatimuksia. Sosiaalialan koulutettujen tulolle varhaiskasvatuksen kentälle ei sen sijaan ole perusteita, jotka nousisivat varhaiskasvatuksen perustehtävästä. Päivähoitolain (1973) voimaan tulon myötä pelättiin työvoimapulaa ja tuossa tilanteessa sosiaalikasvattajille annettiin mahdollisuus toimia lastentarhanopettajan tehtävissä. Sosiaalialan koulutuksen saaneiden mahdollisuus toimia lastentarhanopettajan tehtävissä ei siis perustu siihen, että joskus olisi tehty päätös, että jokaisessa lapsiryhmässä tarvittaisiin sosiaalialan ammattilaista, joka kuitenkin palkataan lastentarhanopettajan tehtäviin. Pieni määrä sosiaalikasvattajia toimi lastentarhanopettajan tehtävissä kunnes sosiaalialan oppilaitokset ja sittemmin sosiaalialan ammattikorkeakoulut alkoivat laajentaa toimintaansa 1990-luvulta alkaen. Samanaikaisesti yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen sisäänottomäärien annettiin pudota tasolle, joka ei vastannut opettajatarvetta.

Nyt ollaan tilanteessa, jossa sosiaalialan ammattikorkeakouluissa koulutetaan vuosittain 724 sosionomia, jotka voivat hakeutua lastentarhanopettajan tehtäviin. Yliopistojen opettajankoulutuslaitoksilla puolestaan voidaan kouluttaa alle 500 lastentarhanopettajaa vuodessa. 2010-luvun alussa lastentarhanopettajakoulutusten aloituspaikkamääriä on kasvatettu lisärahoituksen avulla, mutta tilapäiset korjausliikkeet ovat

luonnollisesti tarpeeseen nähden riittämättömät. Tällä hetkellä lastentarhanopettajakoulutuksen suorittaneita on enää 20 % henkilöstöstä enemmistön edustaessa sosiaali- ja terveysalaa. Tarvetta vastaava lastentarhanopettajakoulutuksen rahoitus tulee turvata pitkäjänteisesti. Tätä varten tulee heti seuraavan hallituskauden alussa suorittaa yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen suorittaneiden tarpeen arviointi, jossa otetaan huomioon se, että EU:n asettaman tavoitteen mukaisesti vuonna 2020 90 %:n yli 4-vuotiaista tulisi osallistua pedagogiseen varhaiskasvatukseen. Edelleen arvioissa tulee ottaa huomioon eläkkeelle siirtyvien määrät ja kelpoisuusehtojen muutos. Yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen laajentaminen on kustannusneutraali ratkaisu, koska se voidaan rahoittaa supistamalla sosiaalialan AMK-tutkintojen määrää. Yliopistollinen lastentarhanopettajakoulutus ei tule sosionomikoulutusta kalliimmaksi, vaikka se tuottaa tehtävään vankemman osaamispohjan.

Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointiraportti (Korkeakoulujen arviointineuvosto 2013) toteaa yksiselitteisesti, että **yliopistollinen lastentarhanopettajakoulutus tuottaa vahvinta osaamista varhaiskasvatuksen tehtäviin verrattuna muihin alan koulutuksiin. Korkeakoulujen arviointineuvoston arvioinnissa yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen etuna nähdään myös se, että koulutus tapahtuu opettajankoulutuslaitoksilla, mikä mahdollistaa eri opettajaryhmien yhteistyön jo koulutusaikana.** Tämä on tärkeää lapsen ehjän oppimispolun luomisessa varhaiskasvatuksen ja siihen kuuluvan esiopetuksen sekä alkuopetuksen välillä. Lastentarhanopettajakoulutus vastaa myös esiopetuksen opettajatarpeeseen, mihin sosiaalialan ammattikorkeakouluilla ei ole edellytyksiä. Lastentarhanopettajakoulutuksessa varhaiskasvatus on pääosassa ja tutkinnon 180:stä opintopisteestä varhaiskasvatusta on 160:n opintopisteen verran 20 opintopisteen edustaessa kieli- ja viestintäopintoja. Lisäksi yliopistojen varhaiskasvatustutkimus tutkijakouluineen ja kehittämisshankkeineen kytkeytyy tiiviisti opettajankoulutukseen ja hyödyttää koko varhaiskasvatuksen kenttää.

Opettajankoulutuslaitoksilla on monipuoliset opetusresurssit ja mahdollisuus tarjota maan parasta opetusta sekä kasvatustieteellisissä, psykologisissa ja yhteiskunnallisissa opintokokonaisuuksissa että taito- ja taideaineissa. Opetuksesta vastaavat alallaan väitelleet opettajankouluttajat, jotka myös tutkivat opettamaansa aluetta, mikä hyödyttää koko suomalaisen varhaiskasvatusjärjestelmän kehittämistä. Vastaavantasoiset koulutusresurssit ja yhteys muuhun opettajankoulutukseen puuttuvat sosiaalialan AMK-koulutuksilta ja niiden resurssien nostaminen samalle tasolle kuin opettajankoulutuslaitoksilla olisi kallista ja epätarkoituksenmukaista.

Lastentarhanopettajan tehtäviin kuuluu myös moniammatillinen yhteistyö päiväkodin ulkopuolisten tahojen kanssa. Tässä työssä päiväkodin tulee edustaa lapsinäkökulmaa ja lapsen kehityksen tuntemusta erityisesti tilanteissa, joissa lapsi on vaarassa jäädä huomaamatta auttamisverkoston keskittyessä aikuisten pulmiin. Vastaavaa lapsiosaamista ja lapsen päivittäiseen kohtaamiseen perustuvaa tietämystä ei voida edellyttää muilta yhteistyösapuolilta, jotka tuovat yhteistyöhön oman perustehtävänsä mukaista asiantuntijuutta.

Sosiaalialan AMK-tutkinnon tulee sisältää 60 opintopisteen verran varhaiskasvatuksellisia tai sosiaalipedagogisia opintoja, jotta se antaa kelpoisuuden lastentarhanopettajan tehtäviin. Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointiraportin mukaan sosionomien koulutus painottaa tehtävänsä mukaisesti sosiaalialan osaamista, jolloin varhaiskasvatus ja lapsen kehityksen tuntemus jäävät ymmärrettävästi sivuosaan. Tästä poiketen sosiaalialan AMK-verkoston laatimassa sosionomikoulutuksen itsearvioinnissa korostetaan koulutuksen tuottamaa osaamista. Arvio ei kuitenkaan ole luotettavuudessaan rinnastettavissa ulkopuolisten arvioitsijoiden tekemään arviointiin.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen epäselvä työnjako lastentarhanopettajan tehtäviin valmistavissa koulutuksissa on tuottanut jännitteitä ja epätarkoituksenmukaista kilpailua. Sosionomikoulutuksen tuottama heikompi varhaiskasvatusosaaminen saattaa lapset eriarvoiseen asemaan ja näkyy kentällä esimerkiksi erityistä tukea kaipaavien lasten varhaiskasvatuksen laadun ongelmina sekä puutteina taito- ja taideaineiden toteutuksessa. **Lakiuudistus on oikea kohta kahden päällekkäisen koulutusväylän mallista luopumiseen.** Riippumatta siitä, millaiseksi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välinen suhde tulevaisuudessa muodostuu, on päällekkäisiä koulutuksia karsittava. Eduskunnan sivistysvaliokunta (SiVM 32/1994) on todennut, että ”*ammattikorkeakoulujen on olennaisella tavalla erotuttava tiede- ja taidekorkeakouluista. Ammattikorkeakouluilla ja yliopistoilla tulee olla selvä työnjako välttämällä päällekkäisiä toimintoja ja epätervettä kilpailua.*”

Edelleen valiokunnan (SiVM 6/2009 vp - HE 26/2009 vp) mukaan ”*Suomen korkeakoululaitos muodostuu kahdesta toisistaan täydentävästä sektorista, joissa yliopistoilla (ruots. universitet, engl. university) ja ammattikorkeakouluilla (ruots. yrkeshögskola, engl. polytechnic) on eri tehtävät ja profiilit. Valiokunta on korostanut korkeakoululaitoksen kehittämistä vahvasti duaalimallin pohjalta siten, että molempia sektoreita kehitetään omista lähtökohdistaan käsin selkeyttäen edelleen koulutusten sisältöjä ja tukintojen eroavuuksia.*”

Kelpoisuusehdoksi kolmannen asteen tutkintoa edellyttäviin lastentarhanopettajan tehtäviin tulee määritellä yliopistollinen lastentarhanopettajan koulutus ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEO) opintojen pohjakoulutuksena tulee olla lastentarhanopettajan koulutus.

Esitämme, että 32 § muutetaan muotoon:

32 § Lastentarhanopettaja

Kelpoisuusehtona lastentarhanopettajan tehtäviin on vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy lastentarhanopettajan koulutus. Tämän lain tullessa voimaan XX.X.20XX tuohon päivään mennessä sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet, joiden tutkintoon sisältyy vähintään 60 opintopistettä varhaiskasvatuksen tai sosiaalipedagogiikan opintoja, säilyttävät kelpoisuutensa lastentarhanopettajan tehtäviin. Kelpoisuuden säilyttävät myös tuolloin lastentarhanopettajan tehtävissä toimivat aikaisemman sosiaalialan koulutuksen (sosiaalikasvattaja) suorittaneet henkilöt.

5. Miksi varhaiskasvatuslain säätämisessä on oltava huolellinen?

Koulutuksellisen tasa-arvon toteutuminen edellyttää, että varhaiskasvatuksesta luodaan peruskouluun rinnastettava vahva kokonaisuus, joka tarjoaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden yhtä laadukkaaseen varhaiskasvatukseen jonka avulla syrjäytymiskehitykseen voidaan puuttua jo varhaislapsuudessa. Jotta varhaiskasvatus voi olla koulutuksellisen tasa-arvon kulmakivi, sen on oltava sekä laadukasta että riittävän tasalaatuista. Valitettavasti lakiesitys ei sellaisenaan tarjoa riittäviä puitteita varhaiskasvatuksen kehittämiseksi täyttämään sille asetetut kansalliset ja kansainväliset tavoitteet. Vaalien jälkeisen hallituksen on ryhdyttävä heti toimiin lakiesityksen puutteiden korjaamiseksi.

Helsingissä 7.4.2015

Jari Lavonen
professori, opettajankoulutuslaitoksen johtaja

Lähteet:

Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus. Tampere: Vastapaino.

Ftenakis, W. (2014) *Changing the paradigm, changing the system: For more justice in preschool education*. Keynote speech in: EECERA 24th conference. Crete, Greece 7th–10th September 2014.

Korkeakoulujen arviointineuvosto. (2013) *Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa. Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista*. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 7:2013.

OECD Education at Glance. (2014).

Sylva, K., Siraj-Blatchford, I., & Taggart, B. (2011). *Assessing Quality in the Early Years*. New York: Teachers College Press.

Sylva, K., Melhuish, E., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I., & Taggart, B. (2010). *Early Childhood Matters: Evidence from the Effective Pre-school and Primary Education Project*. Oxford: Routledge.

UNICEF.(2008) *The child care transition. A league table of early childhood education and care in economically advanced countries*. Innocenti Research Centre Report card 8.

Washbrook, L. (2014) *Socio-economic inequality on early childhood in a cross-national context*. Keynote speech in: EECERA 24th conference. Crete, Greece 7th–10th September 2014.

